

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik
Sagsbeh.: SUMTK
Sags nr.: 1105500
Dok. Nr.: 911461
Dato: 30. april 2012

Resumé af møde mellem ministeren for sundhed og forebyggelse Astrid Krag og borgmestrene fra Struer, Skive, Kerteminde, Lolland og Bornholms kommuner vedr. et dansk slutdepot, mandag den 30. april 2012.

Til stede ved mødet var følgende:

Borgmester Flemming Eskildsen, Skive Kommune
Borgmester Niels Viggo Lynghøj, Struer Kommune
Borgmester Sonja Rasmussen, Kerteminde Kommune
Borgmester Stig Vestergaard, Lolland Kommune
Borgmester Winnie Grosbøll, Bornholms Regionskommune
Minister for sundhed og forebyggelse Astrid Krag
Departementschef Per Okkels
Kontorchef John Erik Pedersen
Chefkonsulent Kaare Ulbak, Statens Institut for Strålebeskyttelse
Direktør Ole Kastbjerg Nielsen, Danske Dekommissionering
Chefkonsulent Peter Gravesen, GEUS
Specialkonsulent Tove Kjeldsen

Ministeren indledte mødet med at redegøre for det hidtidige sagsforløb, herunder at baggrunden for det igangsatte arbejde er, at Risø's sidste reaktor i **april 2000** blev taget ud af drift og derfor skulle afvikles, samt at der som følge heraf blev nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe i juni 2002, som skulle beskrive rammerne for den umiddelbare håndtering af affaldet samt for etablering af et slutdepot. Ministeren oplyste videre, at videnskabsministeren på baggrund af arbejdsgruppens rapport fremsatte Beslutningsforslag B 48, og at Folketinget med sin enstemmige vedtagelse af B 48 i marts 2003 gav sin tilslutning til, at afviklingen af de nukleare anlæg på Risø fremmes, og at der udarbejdes et beslutningsgrundlag for et dansk slutdepot for lav- og mellemaktivt affald. I januar 2009 afgav den daværende minister for sundhed og forebyggelse en redegørelse (R4) til Folketinget om den fortsatte proces.

I denne redegørelse indgik, at næste skridt ville være 3 forstudier om hhv. depot-koncept, regional kortlægning og transport. Disse forstudier blev i **maj 2011** præsenteret for offentligheden.

Ministeren oplyste, at der som opfølgning på præsentationen af forstudierne fra forskellig side blev peget på, at en alternativ løsning kunne være at placere affaldet i NATO bunkeren i Finderup ved Viborg, når NATO formentligt om få år forlader denne. En mulighed, som ministeren oplyste, at hun havde ønsket undersøgt. Desværre viste det sig, at det på baggrund af besøget blev vurderet, at bunkeren ikke var egnet, og det blev fra arbejdsgruppen anbefalet, at man ikke gik videre med dette forslag.

Ministeren oplyste videre, at det betyder, at arbejdsgruppen må fortsætte den planlagte proces med igangsætning af omegnsstudier på de 6 lokaliteter, som forstudierne peger på som mest egnede. Det har et enigt Folketing besluttet og senest bekræftet ved præsentationen af forstudierne i maj sidste år.

Den videre proces vil være, at der blandt de 6 lokaliteter udpeges 2, højst 3, som på grundlag af en *projekteringslov* indgår i den endelig udpegning, som sker på grundlag af VVM-redegørelser m.v. Og derefter træffer Folketinget beslutning om den endelige placering i form af en *anlægslov*.

Ministeren gav herefter ordet til borgmestrene.

Flemming Eskildsen indledte med at takke for muligheden for en dialog med ministeren. Han oplyste, at de fem kommuner er enige om dagsordenen: Ingen af kommunerne ønsker depotet placeret i deres kommune, og de mener i øvrigt, at der er sket meget siden beslutningen blev truffet i Folketinget.

Sonja Rasmussen overbragte ministeren 8255 underskrifter fra borgere i Kerteminde, mod et slutdepot i deres kommune. Borgmesteren oplyste, at Kertemindes status som turistkommune og kommunens drikkevandsressourcer taler imod en placering i kommunen. Det oplystes ligeledes, at der var erfaring for i forbindelse med udgravning, at der trængte saltvand ind. Sonja Rasmussen spurgte herefter om, hvorfor det netop er de 6 områder, som er udpeget, og hvorfor man ikke eksporterer affaldet.

Stig Vestergaard nævnte ligeledes hensynet til turismen, hvis der etableres slutdepot på Lolland, idet man bl.a. fra Femerns side har udtrykt bekymring herom. Stig Vestergaard fandt, at affaldet skal blive på Risø. Det har ikke givet problemer der, og Roskilde Kommune har haft en fantastisk udvikling som følge af Risø.

Niels Lynghøj nævnte hensynet til erhvervslivet. Tæt på Hvidbjerg er der en muslingeeksportør, som er bekymret for sin virksomhed. Sommerhusudlejerne har også udtrykt bekymring - i sær i forhold til udlejning til kunder fra Tyskland. Niels Lynghøj foreslog, at man i stedet samarbejder med andre EU lande om deponering i et land, som har erfaring i forvejen. En anden mulighed er at indkapsle affaldet på Risø.

Winnie Grosbøll nævnte, at hun sidder her for sine borgere, og det handler ikke om, hvorvidt affaldet er farligt eller ej. Der ligger en stor signalværdi i søtransport til Bornholm, som ikke matcher med det store arbejde, der er lagt i at få øen til at fremstå som en "grøn ø". Winnie Grosbøll fandt, at en placering på Bornholm vil sætte erhvervsudviklingen i stå. Hun fandt ligeledes, at det er vanskeligt at forklare borgerne, at andre skal tage affaldet, mens Risø har skabt udvikling for Roskilde.

Ministeren udtrykte forståelse for kommunernes indvendinger, men oplyste, at affaldet ikke med den vedtagne folketingsbeslutning kan blive på Risø i mellemdepot som nu. Der er en vedtagelse om, at denne generation skal rydde op efter sig selv. Risø er som følge af geologien den mindst egnede af de 22 undersøgte lokaliteter til et slutdepot. Hun oplyste videre, at eksport ikke er forhindret som følge af direktiv eller lignende, men at det er et spørgsmål, om nogen vil tage i mod affaldet, og om vi kan leve med den evt. tilbudte håndtering af affaldet.

Ministeren oplyste videre, at hvis affaldet opbevares rigtigt, vil en person, som opholder sig et helt år ved depotet højst modtage ekstra stråling svarende til den naturlige stråling, vi alle modtager på en dag. Men det er vigtigt, at undergrunden er korrekt, og der vil ikke blive lavet et depot, hvor drikkevandet kan komme i fare. Ministeren udtrykte derefter tilfredshed med, at kommunerne har ønsket at blive inddraget.

Ministeren gav herefter ordet til Peter Gravesen fra GEUS, som oplyste, at det væsentligste kriterium for udvælgelsen af et område er, at der er et finkornet lag, som kan omslutte depotet. Det kan være et lerlag eller grundfjeld. 22 områder opfylder i mere eller mindre omfang dette kriterium, men datagrundlaget er meget forskelligt. Ved udvælgelsen blev der især lagt vægt på tilstedeværelse af lerlag eller grundfjeld, mangel på særlige drikkevandsområde samt seismisk aktivitet.

Peter Gravesen oplyste, at Risøs geologi er kompliceret. Der er tyndt lerlag, som indeholder vandførende kalklag, og området er gennemskåret af 3 forkastninger, og der er målt seismisk aktivitet.

Winnie Grosbøll spurgte, hvorfor man valgte et område mellem Fredericia og Middelfart fra på grund af stor befolkningstæthed. Peter Gravesen oplyste, at det havde baggrund i en guideline, som fraråder placering i tæt bebyggede områder.

Stig Vestergaard foreslog, at man i stedet indkapslede affaldet på Risø i bentonit fra Lolland. Han oplyste videre, at kommunen gerne indgår m.h.t. at undersøge denne mulighed yderligere.

Flemming Eskildsen fandt, at spørgsmålet om undergrund i og for sig var uinteressante. De fem kommuner vil ikke have affaldet. Han oplyste, at vil man arbejde videre med det synspunkt over for folketingsmedlemmer fra de berørte områder.

I forhold til spørgsmålene om mulig eksport til udlandet, oplyste Kaare Ulbak fra Statens Institut for Strålebeskyttelse, at det som tidligere nævnt ikke er og heller ikke har været forbudt at eksportere affaldet til et andet land. Men direktivet fra sidste år fastsætter, at der skal være samme sikkerhed ved opbevaringen, som skulle gælde her i landet. Han oplyste videre, at mange lande i deres lovgivning har forbud mod import af denne type affald.

Ole Kastbjerg oplyste, at der arbejdes på at finde en løsning vedr. de 233 kg. bestrålet forsøgsbrændsel. Trods den lille mængde er det vanskeligt. Danmark deltager nu i ERDO (European Repository Development Organisation) arbejdsgruppen, med det formål at finde en fælles løsning. Ud over en evt. fælles løsning, kan der evt. også være muligheder for bilaterale aftaler lande imellem. Ole Kastbjerg oplyste, at Udenrigsministeriet indgår meget aktivt i processen med at undersøge mulighederne.

Niels Lynghøj tilkendegav igen, at en løsning, hvor man indgår aftale med et andet land, vil begrænse problemerne betydeligt, og efterlyste, at man evt. ændrer den beslutning, som Folketinget har taget.

Ministeren udtrykte forståelse for kommunernes situation og oplyste, at et enigt Folketing kan beslutte noget andet end det først vedtagne, men det forudsætter, at der er en ny situation, og det er der ikke.

Ministeren fandt, at det kunne være rart at få indsnævret kredsen efter sommerferien. Hun udtrykte derfor håb om at kommunerne går ind i processen, og at GEUS får mulighed for at kontakte kommunerne i forbindelse med planlægning af flere boringer. Peter Gravesen supplerede, at det ville være meget værdifuldt for en hurtig fortsat proces, at GEUS kan kontakte kommunerne på teknisk plan og aftale praktiske spørgsmål i forbindelse med det supplerende boreprogram, der er planlagt m.h.p. det bedst mulige beslutningsgrundlag.

Det gav borgmestrene tilsagn om.

Det aftaltes, at der bør være en tæt kontakt mellem arbejdsgruppen og kommunerne. Kommunerne udpeger en kontaktperson, som arbejdsgruppen kan kommunikere med i den videre proces.

Ministeren udtrykte håb om, at kommunerne vil indgå i en konstruktiv proces, sådan at borgerne kan blive betrygget i forhold til den endelige placering.

Niels Lynghøj fandt, at en udstrakt hånd ville være, at man undersøgte mulighederne for at eksportere.

John Erik Pedersen gentog, at der har været mange kontakter til udlandet gennem adskillige år uden resultat.